

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI
LENKY ŽEHROVÉ
KORRESPONDENCE JAKUBA DEMLA S VLADIMÍREM EVERMODEM BALCÁRKEM

Posuzovat edici je lehké i těžké. Na jedné straně stojí docela dobře „měřitelné“ úkony, na straně druhé potřebuje čtenář čas, aby zjistil, jak vydání funguje. S výhradou, že jsem práci *pročítal*, tedy nikoli plynule a průběžně studoval, lze říci toto: edice je připravena velice dobře, čtenář se brzy orientuje v tom, kde co je a jak to slouží. Poznámky, které mě napadají, diplomantčinu práci nezpochybňují, vznáším je jako zlepšovací návrhy nebo podněty k diskusi a kladu je vesměs do závorky.

Úvodní text (do s. 54) podává přehledně biografické a profesní informace o Demlově korespondenčním partnerovi a podrobněji se zastavuje u dvou těžisek dopisové výměny (Demlova roztržka s J. Florianem a osud E. Wiesenbergové).

Editovaný text (s. 55–265) a soupis korespondence obou pisatelů jsou ve shodě (s. 307–348), čtenář je přehledně informován o uložení, adjustaci, podobě, případně o poškození rukopisu (jeho popis by přitom bylo možné zestručnit a kondenzovat, zejména eliminovat vazby „jde o...“, „jedná se o...“, „rozměry lístku jsou...“, „dopis se skládá z...“, a prostě jen udat rozměry nebo napsat „list“ či „dvojlist“ a jejich případnou četnost; při citování z dopisů autorka chybuje, když mezi úvodními třemi tečkami a citovaným textem dělá mezeru – místo „... jsem studoval“ má být „...jsem studoval“).

Ediční poznámka (s. 304–306) je srozumitelná, i když poněkud stručná a strukturovaná nahodile. Chybí tu charakteristika jazyka obou pisatelů, která má sloužit k poznání jejich osobitých projevů od hláskosloví přes tvarosloví až ke kompozici listů. Editorčina formulace „výrazy a vazby s nezvyklou kvantitou nebo morfologií zachováváme“ je na tak rozsáhlou edici trochu strohá, chybí tu příklady, které mají sloužit k identifikaci příslušných jevů a jejich odlišení od případných chyb (aby si byl čtenář opravdu jist, že Deml psal „mylka“, „termin“, „tvrdošijně“, „napiště“ apod.). Protože jsem v dopisech při pročítání nikde nezaznamenal koruptely či opomenutí (pokud jsem to nepřehlédl), chybí mi v ediční poznámce zmínka o tom, že dopisy jsou bez písařských chyb, nebo že tyto chyby jsou opravovány bez komentáře. Editorčiných 17 zásad, které jsou plausibilní, bych řadil jinak, totiž postupně od jevů jazykových, přes pravopisné problémy až ke grafické podobě.

Komentář přítomné edice sestává vedle zmíněného soupisu (s. 307–348) z obšírně anotovaného jmenného rejstříku (s. 267–303) a z poznámek pod čarou, které se vážou k indexovanému textu korespondence. (Nevím, jestli tomu nebránil počítačový program, ale poznámky k editorčinu úvodnímu textu /do s. 54/ a poznámky k vlastní edici by měly být číslovány separátně.) Jsou pořizovány v zásadě vyrovnaně a funkčně. Rozeznal jsem v nich šest základních

rovin: (1) identifikace jmen, (2) překlady cizojazyčných výrazů, (3) bibliografické údaje, (4) dějinné nebo literární reálie, (5) kontextové vysvětlivky, (6) intratextové odkazy. Z počtu několika set by hodně poznámek pod čarou odpadlo, kdyby identifikaci jmen vyjasňoval rejstřík, který je v přítomné práci spíše v pozici malého slovníku než registru (neobsahuje totiž paginy). Předpokládám ale, že editorka nevolila daný způsob mechanicky, ale po zvážení všech výhod a nevýhod, které s sebou ostatně nese každé podobné rozhodnutí. Vzhledem k převažující kratší formě listinného materiálu a s ohledem na všech šest vytčených rovin by stál za připomenutí nebo zvážení způsob, který pro svůj komentář zvolil Petr Holman při korespondenci Březinově (Host 2004): text dopisů ponechal neindexován (při čtení tak neruší neautorské zásahy) a veškeré vysvětlivky sestavil dle chronologie listu vždy za příslušným psaním.

To vše jsou náměty vlastně technické, ústrojné povahy. Péče o text obou pisatelů a o jeho komentář však zřejmě editorce odčerpaly síly při sestavování seznamu literatury (s. 349–353). Diplomantka nejenže nevhodně směšuje do jednoho soupisu příručky, časopisy, prameny a literaturu předmětu, ale jednotlivé záznamy jsou pořízeny nejednotně (kromě toho, že jsou v nich překlady, uvádějí buď jen domicil, nebo jen nakladatele, nebo oboje; rok vydání je i není oddělován čárkou; překladatelé či editoři někde jmenováni jsou, jinde, ve většině, nejsou), a při uplatňování v poznámkách pod čarou bylo myslím zbytečné vypisovat je vždy celé – zkrácený záznam by doprovodnému aparátu určitě odlehčil.

Spolu s příliš zkratkovitým a obrazně stylizovaným závěrem (s. 358–360), jehož tón je v nesouladu s věcně rozvinutým úvodem, to je ale jediné vážnější vybočení z dobře odvedeného díla. Diplomovou práci Lenky Žehrové rád doporučuji k obhajobě a nechávám dle jejího průběhu i kontextu ostatních prací otevřené hodnocení mezi „výborně“ a „velmi dobře“.

Michael Špirit

15. září 2011